

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Duminică, Fôia, cându concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu eșu 3 galbini mon. sunătoria.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., și pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 86.

Brasiovu 20/8 Novembre

1869.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 15 Novembre.

XXX Octobre MDCCCLXIX.

Auror'a reinviarei Bucovinei.

Cu nespusa bucuria amu cetitu prin diurnalele straine extractulu memorabilei siedintie din 30 Oct. a. c. a dietei din Bucovin'a, care ne desdaunã de fric'a, ce purtãmu, cumca caus'a reactivarei limb'ei romane in legislativ'a Bucovinei s'a amanatu ad calendas graecas, cu tôte cele precese, pôte pentru nedeajuns'a taria a consciintiei de dreptulu nationale politicu și vincibilea amóre facia cu limb'a eroilor urbis et orbis, pentru a carei recunôscere, se cere, se sarimu și in apa. —

In diu'a inchiderei sesiunei inse eși la lumina una solidaritate a braviloru nostrii frati bucovineni atatu de admiranda, incatu merita a o pune de ecsemplu de imitatiune. Fratii nostri bucovineni mai trecura cu una lupta preste alta dificultate catra vieti'a romana politica și pentru reactivarea limb'ei romane in legislatiunea tieriei. Dupa ce adica br. Otto Petrino propusese in numele comisiunei obiectulu redicarei și organizarii unui institutu de economia rurala in Cernautiu, care se si redicã la conclusu cã la 1-a Oct. 1870 se intre in vietiã acestu institutu (numai, asia se trati d. O. Petrino! se nu ve puna pecatele a germanisã și acestu institutu, care se tiene de poporulu pamenteanu și n'are de lipsa de limba straina, ca -ti vomu blastama și tieren'a de pe momentu, d'eca te vei mai opune și la ac'asta. R.), indata se scôla meritatulu d. dep.

Andrieviciu și propune, cã se se faca unu adausu la ordinea lucrariloru, privitoria la limb'a pertractariloru in dieta și cu reportu in limb'a romana rostesse urmatôri'a propunere pentru limb'a dietei:

„Comisiunea tieriei se se insarcineze, cã in prim'a siedintia a sesiunei celei mai deaprop'e se aduca unu proiectu pentru modificarea și intregirea ordinei lucrariloru spre scopulu, cã:

a) protocôlele dietei se se compuna atatu in limb'a germana catu și in cea romana (retacundu acum de limba rutena);

b) cã in conclusele dietei se se iê de norma și base atatu teestulu germanu catu și celu romanu.“

Se deschide desbaterea. Presiedintele tieriei d. de Myrbach, dupa cum refer'za „Czern. Ztg.“ pasiesce in contra propunerei comitetului, ca-ce -si basã propunerea pe principiulu egalitãtei cuprinsu in art. XIX alu constitutiunei din Decembre. Dar' apoi dice, ac'asta propunere tocma se contrarisaza art. XIX, pentruca eschide limb'a rutena, care inca e asemenea indreptatita. Pe langa ac'asta dificultate mai adauge și neajunsele, ce ar' veni inainte prin ducerea a d'oue protocôle in d'oue limbe și prin facerea propuneriloru totu in d'oue limbe*) și vine

*) Nu potu se nu reflectezu aici, nu pentru fratii bucovineni, cari suntu maipresusu de aceste impregiurari cu dreptulu de limba, ci pentru lichetii și fertii de noi, cari ceremu se se iê protocôlu și romanesce, care apoi nici in s'ema nu se baga cã a cincii'a r'ota la carulu cu bagagia. In diet'a din 1863 se primi ide'a nôstra, ca pentru se-carea isvorului imputatiuniloru de felulu celoru de

la conclusulu, ca art. XIX nu se pôte intielege in sensulu acesta, pentruca nu lasa nici decum purtarea de protocôle in mai multe limbe. Oratorele accentuaza, ca limb'a germana e cea autentica in tier'a ac'asta; și de aceea elu trebuie se redice protestu resolutu in numele regimului in contra propunerei comisiunei, cã adica comisiunea tieriei se fia imputerita a lucrã cu vatamarea dreptului cor'onei, fara cã se se prim'esca și paritatea a tôte trei limbe. — La aceste se scôla marele romanu

D. G. de Hurmuzachi și dechiara la cele dise de presiedintele tieriei Myrbach, ca cu cea mai profunda parere de reu trebuie se constateze, in ce chipu limb'a romana tocma in patri'a sa e atatu de nenorocita! Mai inainte absolutismulu se opunea desvoltarei ei, acum sub constitutionalismu inca nu i merge mai bine nici catu e negru sub ungh'e. Inainte de ac'asta limb'a romana n'a devenitu la recunôscerea indreptatita din caus'a pré rigidului absolutismu, acum se apasa de eatra liberalismulu celu mai multu decatu camataricu. Romanii privescu la popôrele fratiene ale altoru natiuni fara invidia, ei saluta cu bucuria verce pasu facutu pentru desvoltarea loru, numai singuru loru nu le e concesu, a respirã liberu in propri'a sa patria mama! Nisuinti'a loru cea nobila a castiga valôre limb'ei sale, in cas'a sa propria, dã preste pedecel'ele cele mai nevincibile. Venindu'i de odata reu intre vorbitu dechiara oratorele, ca totusi nu pôte incetã, fara a dã espresiune celei mai profunde pareri de reu, ca regimulu se opune cu atata tenacitate dorintieloru indreptatite ale limb'ei romane, care pre temeulu dreptului istoricu e indreptatita, se opune chiaru și in contra desvoltarei și asimilãrei ei cu limb'a germana in patri'a ei propria! Cu tôte, ca i veni deodata reu, nu pôte tac'e, fara a-si espriime speranti'a, ca in Austri'a cea poligl'ota și natiunea romana -si va ved'e realizata dorinti'a sa cea mai ferbinte (aplause).

Deputatulu Kochanowsky vede cu parere de reu, ca caus'a ac'asta s'a adusu inaintea plenului dietei numai astadi, și inca, fara a oserbã curtenirea, nici macar' in limb'a germana, ci in cea romana. Constatandu, ca si pana acum s'a vorbitu in tôte trele limbele tieriei in dieta, face oserbarea, ca propunerea d. Andrievitiu nu recunôsc'e principiulu egalei indreptãtiri; deci trebuie se dechiar'e, ca are scopu de a maiorisa. Se dechiara in contra ei, fiinduca eschide limb'a rutena. Kochanowsky se intôrce apoi catra deputatii tierani in limb'a rutena și ii int'reba, d'eca au preceptu ei ceva din reportulu propusu in limb'a romana? și ii r'oga cã se cumpan'esca pré bine, ca ce votu voru se d'e. Se si redica unu croitoriu tieranu, și se r'oga de unu protocôlu și in limb'a rutena, cã se i se deslege si lui limb'a.

Dep. br. Al. Vasilco, cã unu erou resolutu alu dilei, pentru a invinge ori a cad'e, respinge parerile lui Kochanowsky dicundu, ca dsa

susu, se se iê protocôlu pe rondu, inse numai unulu, ér' procesele verbali se se publice cum se rostescu. Deci roguve se presentamu cu totii prin tôte comisiunile cuartale comitatense, dar' se preten-demu a se luã protocôlu, or' pe rondu, or' cum se vorbesce asia se se prim'esca și la protocôlu, va se dica protocôlu mixtu, adev'eratu frãtescu. Altfelin e batere de jocu protocôlulu romanu, si fara valôre. — R.

are copii nascuti in Bucovin'a (dar' veneticu?) și facia cu chiamarea lui, avendu de a face multu cu invecinãt'a Romania, a buna s'ema precepe limb'a romana pe atatu de bine, incatu sciù pré bine totu ce au propusu reportatoriulu. Totusi elu vr'e a repeti totulu si in limb'a germana și cã romanu diu Bucovin'a vrea a aduce la cunoscintia atatu punctulu-seu-de-ved'e, catu și nisuinti'a generale a celorulalti romani bucovineni.

In prim'a linia trebuie cu profunda parere de reu se véda, cumca regimulu pasesse consecinte pretutindenea, cu ostentatiune, in contra nisuintieloru celoru indreptatite ale natiunei romane! Aruncandu o privire asupra genesei pertractariloru despre cestiunea introducerei limb'ei romane in dieta, dice: in a d'ou'a siedintia a dietei, candu deputatulu Andrieviciu indreptã una rogare catra capitanulu tieriei, cã protocôlele dietei se se compuna și cet'esca și in limb'a romana, la machnitu fôrte impregiurarea iritariloru vediute; elu nu -si putù esplica, ca de ce se escã atunci o iritatiune atatu de mare pentru o cerere naturale și indreptatita a natiunei pamentene; ma se vorbi destulu de tendentiosu despre tendintie daco-romanice și altele. Intorcunduse apoi la Andrieviciu ei dice, ca cu parere de reu trebuie se i faca imputare, ca cu propunerea ac'asta n'a multiumitu nici decum pe nationalii sei. Ii ar' fi multiumitu numai atunci, d'eca ar' fi facutu propunerea, cum se cade, pe basea indreptatita:

„Cumca in diet'a Bucovinei numai limb'a romana e de a se recunôsc'e cã limba de pertractari și protocôle, cã inse deputatii dupa bun'a loru vointia potu vorbi și in celelalte limbe ale patriei.“

Ac'est'a ar' fi adev'erat'a cale catra una independintia nationale; d'eca ar' fi cadiutu una atare propunere, totusi romanii ar' fi aratatu celu pucinu unu pasu resolutu și consecentu; ac'est'a este parerea tuturoru romaniloru adev'erati; pentru acea propunerea lui Andrieviciu n'afia nici unu accordu. Este detoria a eluptã drepturile nationali și spre scopulu acest'a elu cugeta, ca calea dr'apta și deschisa este mai salutaria; calea pre care a pornitu Andrieviciu, este unu compromis, cu care nu voru ajunge departe.

Trecundu la relatiunile ruteniloru facia cu romanii oserba oratorele, ca romanii și rutenii au traitu totud'eun'a in concordia, și fara de ingerinti'a reprezentantiloru nechiamati voru trai și mai incolo in pace. Rutenii se imboldescu de catra agentii rusesci și limb'a loru nu are nici o indreptãtire in tier'a.

Se imputa romaniloru, ca vreau pe cali laterale a castiga valôre limb'ei sale, vrendu a-si complini nisuintiele de egala indreptãtire, ma se imputa, cumca romanii gravit'za catra Romani'a și se légana in visurile daco-romanice; ér' ca in vecin'a Galitia profesori ruteni, preoti și episcopi emigr'za la Rusi'a, unde a buna s'ema nu facu politica austriaca; cumca polonii fraternis'za cu fratii loru din afara de acelasi sange: — vedi preste acestea trece regimulu cu vederea, numai romaniloru din Austri'a li se face imputatiune, d'eca se interes'za de prosperarea și de progresulu fratiloru loru de unu sange! Deci d'eca ac'asta e unu ce condempnabilu: atunci se se redice cea d'antaia pétra in contra lui, pentruca éca elu marturisesce liberu și pe facia, ca se interes'za de sôrtea romaniloru din Au-

stri'a si a celor din afara de ea. (Vasilco, gura de aur! r.)

Déca romanii, cari suntu prim'a nationalitate a Bucovinei, indreptatita cu **dreptu istoricu**, trebuie se se lupte pentru bunulu loru dreptu, acésta o voru si face, si voru fi constanti in lupta; cu catu va fi acésta lupta mai mare, cu atatu va fi si victori'a nóstra mai plina de onóre. Un'a natiune, care nu se sci luptá pentru eesistinti'a sa, nu scie castigá valóre si recunóscere drepturiloru sale, una natiunea, care numai catu stagnéza, ignorata trasa si impinsa, ar' face mai bine, se abdica. Oratorele disputa si néga indreptatirea istorica a limbei germane in Bucovin'a, care numai prin protectiunea regimului autocratu a ajunsu la suprematia preste celelalte limbe, care suprematia inse nu póte se mai susté, fara cá se ésa la lumin'a dilei urmarí atatu de triste, cá si in alte tieri. Privinti'a luata pentru limb'a rutena, care esí numai asia deodata pe scena, nu e sincera, dice oratorele, ea lu face se fia pré convinsu, ca ministeriulu de burgari, durere! inca se inchina prea multu la principiulu „Divide et impera“ („imparchiéza si domnesce“). Acelu ministeriu doresce, cá rutenii se vina toema acolo, unde ar' vrea, cá se fia si romanii. „Presse“ din Vien'a referéza aici asia: Tóte nationalitatile din Austri'a -si aréta pre facia simpathi'a loru catra connationalii loru din afara (alte tieri); pentru ce se desapropa simpathi'a romaniloru catra Moldov'a de care, marturisescu cu tóte francheti'a, se tienu; romaniloru nu li se opune numai regimulu; mai nici una di nu trece, in care se nu apara in „Presse“ cate unu articlu animosu contra romaniloru. De altmintrea regimulu nu se intereséza de ruteni din predilectiune, ci numai din nisuinti'a, cá se intarésca mai bine domni'a germana. Romanii, cari au fostu totudéun'a leali n'au de a asteptá multu dela regimu; numai monarchulu **si** poporulu sunt constanti. Este timpulu cá regimulu se faca pace cu nationalitatile.“

In fine dupa ce oratorele mai ilustréza purtarea cea superleala a romaniloru din Austri'a de timpi incóce, si dupa ce se provóca la apromisiunile facute loru din partea regimului, vine la conclusiune, dicundu, ca vis-à-vis de natiunea romana, cu durere trebuie se dica, cá se intempla cá si cu cunoscutulu arabu: „Tu ti ai implinitu datorinti'a, acum poti merge“. In fine dupa multe intrerumperi cu aplause consiliasa oratorele pe regimu, cá se puna odata capetu imparechiariloru nationalitiloru, ca reulu au ajunsu la culme, si se cugete cu tóta seriositatea, cá se se impace tóte, cu catu mai curundu cu atata mai bine. Facù o modificare stilistica in propunerea comisiunei, pentru care vorbescu si deputatii Iliuti si Lupulu cu tóta caldur'a si elocinti'a. Ér' Andrieviciu inca se declara pentru propunerea acesta dicundu, ca a meritatu imputarea br. Vasilco, fiinduca se lasá a fi condusu de pré multe privintie de oportunitate, candu aduse inainte propunerea din inceputu, apoi inchiaia: „Pentru cá se ne despartimu in pace si multumiti, fara a semina discordia, recomandu cu cea mai mare caldura primirea propunerei facute si me rogu pentru votisare nominala. Cu tóte, ca presiedintele tieri Myrbach mai protestase in contra primirei propunerii: totusi la votisare se primi cu **17** in contra la 6 voturi: Se traiésca cei 17 votisanti! Numele loru istorice suntu: Andrieviciu, Bendela, Fechner, G. de Hurmuzachi, Iliuti, Covaciu, Croitoriu, Cruzco, Cusnir, Lupulu, br. Mustatia, br. A. Petrino, Simonovitiu, Stircea, Tratiu, br. A. Vasilco, N. de Vasilco, contrari fura: Kochanowsky, Alth, Pompe, Procopovicz, br. Otto Petrino (?) si Woynarowicz.

Pe lunga urari de fericire la succesu deplinu rogamu pe bravii luptatori nationali, cá se ne traimita in originale cuprinsulu acestei lupte, se remana de suvenire viia posteritatii, publicata la toti cei ce nu se nutrescu, déca le lipsesce asemene nutrementu. —

Din campulu resbelulu

Armat'a c. r. in a dóua inaintare catra fortulu Dragaly fù aspru atacata de insurgenti. In nóptea din 11 spre 12 se atacara anteposturile in partea nordica dela Risano astfeliu, incatu armat'a a fostu silita a desiertá bateriele. Gen. Auersperg inaintase cu pretoriulu si cortelulu generalu la Risano, inse atacurile insurgentiloru l'au silitu, se retereze cu elu ér' la Cattaro.

In privinti'a impacatiunei nu avemu sciri de catu de prefacatori.

Gubernatorulu din Bosni'a Savfet-Pasi'a a venitulu la Ragusa.

Comandantele de cordonu turcescu reporta siefulu seu, dupa „Tagespresse“ din Triestu, ca principele Nicolau din Muntenegru protestéza in contra diversiunei trupeloru austriace pe teritoriulu muntenegrenu. In Grahovo se si afla o multime de muntenegreni armati. Comandantele loru Buza are ordinu, cá se respinga cu arm'a ori turcu ori austriacu, care ar' calcá in Grahovo. Pusetiunea in Dalmati'a de sudu in locu de a se face mai segura se face totu mai seriósa. Dalmatinii 2 de cate 20 si unu de 36 ani suferira mórtea furciloru cu o constantia si resolutiune admirabile. In 13 ér' atacara insurgenti din Crivoscie anteposturile, ér' in Zuppa se aruncá cu petri asupra vigialoru armate, semnu de supunere. — Serbi'a sta in pusetiune oserbatória, pana candu va vedé, ca Austri'a calca teritoriulu muntenegrenu, pe candu suntu resoluti a ajuta pe fratii loru. —

Oradea mare 1 Nov. 1869.

Multu st. Dle Redactoru!

Percurgundu cu atentiune de unu timpu indelungatu veteran'a „Gazet'a Transilvaniei“, in acea nu amu datu de nici un'a corespondintia referitória la tienutulu nostru; deci cá se nu fimu dati nici noi acestia de aici cu totul uitarei de un'a parte, éra de alta importantia evenimenteloru ce s'au insinuatu si cari voliu a le face cunoscute on. publ. in acea sperare, cumca Dlu Redactoru va fi atatu de indulgentu, si va da locu corespondintiei acesteia in colónele pretiutei sale fóie, cercustarile aceste dicu, me silescu a rumpe tacerea si a me folosí pucintelu de pacienti'a lectoriului binevoitoriu.

Prin neobositele *staruintie si zelulu catra casa* a domnului alu episcopulu acestei diecese gr. cat. romane de pia memoria Ignatiu Darabantu, in an. Domnului 1803 fù aredicatu faimosulu turnu alu besericei catedrale de aici; elu a miscatu tóte petrile cá se se edifice si nai'a besericei, inse fatalitatile timpului au facutu, cá acést'a intreprindere alui se nu se bucure de efectulu doritu, ca-ci pana ce tienu elu frenelie diecesei, beseric'a s'a edificatu numai pana la ferestri, si fiindu elu chematu la cele eterne, continuarea zidirei a lasat'o cu limba de mórte sucesoriului seu in scaunulu archipastorescu repausatulu in Domnulu Samuilu Vulcanu, a caruia denumire de episcopu a urmatu in 25 Oct. 1806, care apoi preste pucinu timpu dela ocuparea scaunului seu a si implinitu dorinti'a antecesorului seu.

Dar' cetatea nóstra, nu a potutu se se falésca multu timpu cu edificiu acestu grandiosu, de órace dupa decurgerea a loru 6 lustruri si 3 ani in an. 1836, erumpendu in Oradea unu focu infricosiatu, beseric'a si turnulu pomposu, dimpreuna cu partea diumetate a cetatei in 19 Iuniu cadiura prada focului mistuitoriu. Dupa evenimentulu acestu tristu, beseric'a nóstra fù lipsita de partea sa integritória si infrumsetiatória, — foculu prefacù in cenusia turnulu totu, si acoperimentulu besericei, care inse preste pucinu timpu, inca sub Samuilu Vulcanu s'a acoperitu éra, turnulu luandu de asta data un'a forma ciuntata, — adica de unu turnu ce compete unei beserice catedrale, pana in diu'a de astadi. Providinti'a divina, in a careia mani suntu destinele ómeniloru, asia a voitu, cá sarcin'a acest'a grea, inse placuta se cada pre umerile santiei sale ilustrisimului domnu episcopu alu nostru Iosifu Popp-Szilágyi, care condusu de zelulu adevératu apostolescu ce lu caracteriséza, din timpulu decum a cuprinsu scaunulu veduvitu alu acestei diecese, tóte sisuintiele sale intr'acolo si le-a indreptatu, cá se restitue partea perduta a miresei sale; ceriulu obsecundandu voturiloru santiei sale, acést'a dorintia alui se vede a se apropiá de realizare; ca-ci archiereulu nostru inca in an. 1866 midiuocindu planulu chiaru si acuratu alu turnului edificatu de adormitululu in Domnulu Darabantu, carele se aflá depusu in archivulu diecesanu, — dupa acestu planu, care representéza unu turnu de unu gustu fórté esteticu, obdusu cu arama aurita, é edificatu

si turnulu besericei din Cracovi'a, — in care e planisatá beseric'a impreuna cu turnulu; si computanduse spelele in anulu amintitu la sum'a de 15.695 fl. v. a. in anulu acést'a, prin licitatiune publica sierbata la deregatori'a edila de aici, mutanduse pretiulu materialeloru, si mai alesu a galbeniloru din cari se receru pentru auritur'a turnului celui mare, si pentru 8 turnuri mai mitutele 1240 galbeni, pretiulu s'a urcatu la 18.049 fl. 44 cr. v. a., din care suma, — dupace prin nisuintiele santiei sale episcopulu, pre atunci canonicu la capitulu acést'a, de presente turnulu are unu capitalu de 5181 fl., care suma a crescutu din banii asemnati in an. 1856 de inalt'a locutenintia pentru turnulu aredicandu, si care facea pre atunci 2441 fl. si 41 cr. m. c., ilustritatea sa parintele episcopu are de a mai pune din cass'a propria mai la 13.000 fl. v. a.

Cu ocaziunea licitarii tienute la 25 Octobre a. c. la deregatori'a edila, s'au prezentatu 6 intreprindatori si mai multi maiestri, aredicarea turnului o au primit'o asupra loru dd. Carolu Szvitek si Mihaiu Kaposi ambii locuitori in Solnocu; legatur'a incheiata cu acesti 2 intreprindatori a si trecutu prin inalt'a aprobare a santiei sale parintelui episcopu; ei in dilele de érna voru prepará tóte materialele de lemnu, si la primavéra se voru apuca de lucru, dupace in intielesulu legaturei cu finea lui Septembre 1870 tóte lucrurile trebuie se-si liè capetu si turnulu se stralucésca in tóta splendórea sa antica.

Si asia cu ajutoriulu ceriului turnulu besericei catedrale, carele dela edificare, adica dela 1803—1836 a sustatu 33 ani, dupa decurgerea aloru 33 de ani, gloria archipastoriului nostru, éra si se aredica, redandu cetatei nóstre frumseti'a perduta.

Santi'a sa parintele episcopu, a mai pusu unu margaritariu in corun'a meriteloru sale. Prin virtutea ordinatiunei gratiése din 16 Octobre a. c. a binevoitu a aredicá un'a catedra nóua la gimnasiulu de Beiusiu, dispunendu de profesoriu de desennu la acelu gimnasiu pre bravulu fostu docente la scól'a capitale de aici Ioane Zaic'a, si dupace catedr'a acést'a inca nu e regulata, recercatu fiindu ministeriulu de cultu si instructiune publica, cá se asemne din fundulu relegionariu solutiune intréga pentru catedr'a acést'a; pana ce va urma regularea, susnumitul profesoru trage 200 fl. v. a. din fundulu gimnasiului, éra 300 fl. s'a induratu ilustritatea sa a i asemna din caset'a propria.

Dreptu-ce retacescu aceia, cari sedusi de necari idei scalciate, voru a detrage santiei sale parintelui episcopu, cumca amesuratu dominiului ce lu are, si care supórta spese enorme, face pucinu, veda acuma, se se convinga si se se intórca dela retacire.

Julius Caesar.

Nota. Bine ca n'ati asteptatu se vina redactiunea pe acolo, cá se ve referésca intemplamintele locali „Gazet'a veterana“ astépta cu dreptu cuventu relatiuni din tóta, dar' din tóta romanimea. Fiti securi, ca cá una „buna“ ce -si iubescu cu cea mai nevincibile ardóre totu cuprinsulu din giurulu ei, va cuprinde si va publicá totu pentru rom. sei, ce va poté. Fia numai fapte bune, de imitatu, séu rele, de scarminatu si indreptatu. Deci mai antaiu ve dorimu, cá se inaltiati cele mai splendide turnuri de fapte nationale si de incordari de a inaltia cultur'a fiiloru nostri, ferinduo de timpuriu cá lumin'a ochiloru si de celu mai departatu periculu, ce i amenintia cu bastardare si *desnationalisare*! — Asteptamu cu nerabdare si repórte, déca se facu pe acolo pasi seriosi pentru organizarea provinciei metropolitane de Alb'a Iulia prin adastarea si conlucrarea la conchiamarea congresului provinciale mestecatu? Una improtivire séu indiferentismu la deslegarea acestei probleme de urgentia nu s'ar poté eespiá nici cu redicarea turnului Vavilonului, pana la alu treilea ceru, pre candu imbraciosiarea acestei deslegarei dorite si asteptate cu neastemperu, credemu, de toti romanii, ar' adauge celu mai pretiosu si mai capitale margaritariu la cunun'a altoru merite, unde se afla. — Red.

Dela diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 8 Novembre puse Colomanu Toth pe més'a biroului dietei:

„Proiectulu de lege pentru stergerea timbrului de diurnale:

§ 1. Dela prim'a Ianuaru 1870 se sterge timbrarea diurnaleloru.

§ 2. Ministrulu de finantie é insarcinatu cu eesecutarea legi acesteia.“ Se da comisiunei finantiale.

Ministrulu Eötvös interpelatu despre rescóla

din Dalmati'a respunse atata, pe catu scimu si noi si apoi se primi proiectulu penale, si min. Lonyai presentéza bugetulu ministeriului de comerciul si industria pe 1870, care se da la comisiunea finantiale. — Aici se primesce apoi proiectulu de concludu alu ministrului de finantia in privinti'a banchei, in cuprinsulu care lu scimu, numai proiectéza cá comisiunea se consté din 4 magnati si 8 deputati.

Siedinti'a din 13 Nov. se ocupa cu proiectulu de lege despre recrutarea pe 1870. Paulu Teresi recomanda proiectulu din punctulu de vedere alu necesitatii si alu legalitatii. In espunere dice, ca monarchi'a are se puna contingentu anuale de 95,474 recruti, din cari pe Ungari'a cadu 39.433 fetiori pentru lini'a si 3943 pentru reserv'a suplinitória.

Hraba ru da votulu separatu alu sectiunei a 9-le in contra titlului proiectului, care suna: „Recruti pentru trupele de linia ungueresci si marina.“ Sectiunea pretinde se se dica: „Recruti pentru armat'a maghiara si marina.“

Csanádi dechiara, ca legile maioritatii au nimicitu autonomi'a si nedependinti'a Ungariei cea de 1000 de ani, si cea mai stricatiósa e art. 40, adica legea de armare, pentruca ea face o armata austro-maghiara unificata, in care se jura juni maghiari sub flamur'a négra-galbena, se comanda nemtiesce si se stationéza afara de tíera; nu vrea, cá junimea maghiara se se teréscá dela vat'r'a ei pentru interese straine si se se arunce victima de sange p'ací 'ncolo, (strigate in drépt'a); nu vrea se se dè nici unu soldatu si se dechiara in contra proiectului.

Br. Simonyi: Ei pare reu, ca nu se póte discute bugetulu armatei in dieta, ca lu au cocolositu delegatiunea. Numesce pusetiunea monarchiei morbósa, pentruca cuot'a bugetului de resbelu trece preste 22,000.000, pre candu pentru scopulu instructiunei abia se intrebuintiaza unu diumetate milionu si pentru redicarea negotiului si a industriei abia 500.000 fl. Vré cá se vina armat'a din Ungari'a a casa, ca tíer'a are lipsa de putere armata (cá se aiba ce tramite pe la Treiscaune si alte locuri marginasie, unde ceru a se tramite bataliöne de honvedi, ca le dardae dintii de mustrearea cutelului. r.).

Irányi dice, ca pusetiunea monarchiei s'a strahmatu in mai reu. Franci'a jóca pe unu vulcanu, si acolo va invinge in scurtu republic'a, ceea ce va influintiá tóta Europ'a. Itali'a va face dupa Franci'a. Ce se va intempla atunci in monarchi'a austro-ungurésca, nu póte nime predice, inse se póte presupune, pentruca se afla multe elemente malcontente. Miscarea ce va prorumpe din Parisu va deveni imitata. Cechii sunt malcontenti si galitianii in scurtu inca nu voru tramite la senatulu imperialu. In Ungari'a inca domina nemultumire pentru perderea autonomiei si pentru povarele cele grele. Periculele se potu intempina numai cu implinirea dorintieloru si a asteptariloru, si usiuranduse sarcinele. E in contra discusiunei speciale.

Váradi e pentru, Némethi pentru propunerea lui Csanádi, Nyári pentru proiectu. Kerkápoli secretariu de statu apara proiectulu si arata parerea de reu, cá bugetulu inghite atatu de multu. Csiki, Patai pentru propunerea lui Csanádi. Ernest se se aduca armat'a unguerésca a casa, cá se nu devina surprinsa tíer'a de evenimente, fiindu ne armata. Tisza tiene cu votulu separatu alu sectiunei nóua si recruti se se dè la honvedi, cá aici se se invétié smotrurile, ér' pentru armat'a austro-ungurésca nu aplacidéza nici unu recrutu. —

Legea de recruti se si primi cu 153 in contra la 133 voturi, asia deákistii abia scosera maioritate de 20 voturi. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. **Mirele.** Cununiile I. S. Domnulu Romaniei cu A. S. principes'a Elisabet'a de Wied se voru serbá mane Lunii, in 3/15 Novembre la 5 óre dupa amédia, in castelulu Wied.

Ultimele dile I. S. le-a petrecutu in sinulu familiei sale, la Düsseldorf; in 11 Novembre, M. S. regin'a Prusiei a datu la Coblenti'a omésa galanta in onórea I. S.; éra in 12 A. S. principele Anton de Hohenzollern a datu asemenea la Düsseldorf, o mare mésa, la care au asistatu autoritatile civile si militare din Prusi'a Rhenana.

Dupa acést'a tóta famili'a princiaria a plecatu pentru castelulu de Wied. La ceremoni'a cununiiloru, afara de famili'a princiaria de Hohenzollern si de alti principi si principese, s'a anuciatu pana acum, ca MM. LL. imperatulu Napoleonu si impe-

ratulu Alexandru voru fi reprezentati prin tramisi extraordinari. Din Romani'a voru asistá dómnele Zulin'a V. Sturza si Elen'a Cornescu, si dnii V. Boierescu, ministru de justitie, si Alexandru C. Mavrocordat. — „Rom.“

— „Monitoriulu“ anuncia infiintiarea facultatii de medicina la universitate spre mare bucuria asia:

„Printr'unu diurnalu alu consiliului ministriloru, cu dat'a 31 Octobre, d. ministru de culte si instructiune este autorisatu:

A infiintiá imediatu cei d'antaiu doi ani ai facultatii de medicina, prin supresiunea claseloru a 2-a si 3-a a actualei scóle secundarie, prin admissiunea eleviloru lor, dupa ecsamenu, in clasele acum infiintiate ale facultatii si prin reducerea cu 1/3 a numerului bursieriloru actualei scoli.

A numi provisoriu pe decanulu acestei facultatii pana candu corpulu profesoralu, constituitu in numeru complectu, va fi chiamatu a alege pe decanu, conformu legeri;

A numi, cu infiintiarea consiliului, pe profesorii acestoru doi ani dintre profesorii actualei scóle, cei mai vechi si cu cuvenitele titluri academice, remanendu cá ceilalti profesori se fia numiti prin concursu, conformu legeri de instructiune;

A multiami dlui Dr. Davil'a de straduintiele inteligente si zelóse, prin cari a condusu acést'a scóla si a'lu invitá se conserve cualitatea sa de directoru, pana la transformarea tuturor claseloru actuale in clase de facultate.“ —

Iasi. De senatoru din partea universitatii s'au alesu d. Petru Suciú, care din 19 voturi a intrunitu 11.

— Prin telegram'a ministeriului, Pr. S. S. metropolitulu si episcopii suntu invitati de a fi in diu'a de 8 Novembre in Bucuresci, spre a asistá la Te Deum, ce se va celebrá acolo la ocasiunea sosirea Inaltimei loru Domnitoriului si Dóm'n'a Romaniei.

— Consiliulu judecianu din Iasi a votatu de a insarciná pe dd. Vasilie Pogoru, Dimitrie Cozadini si Const. Cerchezu, de a merge la Bucuresci spre a felicitá din partea judeciului nostru pe augustii nostri suverani. —

— De senatoru la colegiulu I de aici s'au alesu d. Dr. Anastasie Fetu. — „C.“

In Occidentu nemic'a de mare insemnate afara de chiamarea marilor republicani Rochefort si Ledru Rolin cá candidati de deputati in Parisu, care estu din urma in manifestu ó spune, ca va combate imperiulu pentru suveranitatea poporului. —

Acte giudiciale in caus'a Tofaleniloru esposesionati.

Literele donatiionali date in 1607 de Sigismundu Rákóczy, prin cari se dovedesce introducerea dreptului regescu (jus regium) in comun'a Tofaleu.

Nos Capitulum Cathedralis Ecclesiae Albensis in Transilvania, memoriae commendamus, tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos in sequelam ordinationis incliti Caesaris Regii in circulo A. Carolinensi Tribunalis pro parte et in persona Georgii Moldovan, superioribus elapsis temporibus jobbagionis, in praesenti autem inhabitatoris possessionis Tofalva antea sedi siculicali Marus, nunc vero circulo Vásárhelyensi ingremiatae, die 17-a Octobris anni currentis 1859 sub 4977 civ. exaratae ac emanatae et ad Nos officiose transmissae, adhibita diligentissima actorum Capitularium disquisitione, regestrorumque ac indicum serio facta perlustratione, reinvenimus tandem litteras quasdam Donationales Sigismundi quondam Rákóczy, Transilvaniae Principis, super nova donatione possessionis Tofalva in sede siculicali Marus existentis, pro Egregio Ioanne Pataki, anno 1607 elargitas, e quibus jus regium in dictam possessionem Tofalva, alias hereditatem siculicam, olim inductum fuisse lucide pateret, quarum quidem litterarum tenor et verbalis continentia sequitur in his verbis:

„Nova donatio egregii Ioannis Pataki super possessione Tofalva, qui sede siculicali Marus existente habitat.

„Nos Sigismundus etc. etc. memoriae etc., quod nos etc. Nobilis Ioannis Pataki de Tofalva, quae ipse ab ineunte aetate sua principibus Transilvaniae, praedecessoris videlicet nostris, Nobis etiam, et huic Regno nostro in omnibus occasionibus, juxta possibilitatis suae exigentiam, fidelitatem exhibuit et impendit, ac in futurum quoque exhibiturus et impensurus est, totalem et integram possessionem suam Tofalva nuncupatam, in sede siculicali Marus existentem, habitam ab eodem partim jure uxorio, partim vero jure emittio tentam et possessam, in

cuius quieto et pacifico dominio ipse, a tempore adeptionis et consequentionis(?) ejusdem, prestittisse et nunc etiam persistere, litteris solum modo et litteralibus instrumentis superinde necessariis destitutus esse perhibetur. Totum etiam et omne ius Nostrum Regium simul cum cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet etc., praemissis, sicut praefertur, stantibus et se habentibus, memorato Joanni Pataki ejusque heredibus et posteritatibus universis, novae Nostrae Donationis titulo, benigne dedimus, donavimus et contulimus, immo damus etc. jure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam, salvo jure alieno. Harum Nostrarum etc. quas nos etc. Datum in Enyed, die vigesima tertia Septembris 1607.“

Erantque hae Litterae novae Donacionales Libro Regio ejusdem serenissimi quondam Transilvaniae Principis Sigismundi Rákóczy authentico, Nro. IV signato, folio 163 modo praevisto insertae ac improcollatae.

Nos itaque taliter requisitarum et in Sacristia seu Conservatorio nostro capitulari reinventarum praesentium (?) Litterarum Donationalium tenorem et continentiam de verbo ad verbum, sine diminutione, vel augmento, variationeque prorsus aliquali, praesentibus Litteris nostris inserentes, paria eandem memorato Georgio Moldovan, pro jurium suorum tuitione ac defensione, uberioremque futuram ad cautelam necessariam, sub Sigillo nostro capitulari authentico, fideliter et conscientiose extradidimus. Datum Feria sexta proxima ante Dominicam decimam novam post Pentecosten in diem vigesimam primam mensis Octobris incidente. Anno Domini millesimo octingentesimo quinquagesimo nono.

Collata et extradata per eosdem Capitulares.

Pentru cá cetitorii nostri se se convinga, ca posesiunile din Tofaleu nu au fostu de natur'a ereditatii siculice ci colonicali, si ca actorulu br. Carolu Apor nu a potutu se fia admisu dupa lege la juramentu pre basea dovediloru aduse de elu, vomu publicá aici urmatoriulu estrasu din fassiniile martoriloru Gazda Jozsef, Kiss Lajos, Ilyés István si Emanuele Caliani, fostu prentu in Tofaleu*).

Gazda Jozsef marturisesce, ca a fostu deregatoriu de curte si cancelistu la Apor (ad I), ca nu cunósce pre toti incattii (ad II), ca nu scie, care sub ce numeru losuesce, cate robote a prestatu pana la 1848 si de ce natura au fostu acelea robote (ad III); martorulu dice (ad IV), ca dupa facerea comasatiunei, unii din Tofaleni s'au mutatu intr'alte sate; acést'a impregiurare o scie din audiu; mai departe dice, ca a auditu pre Apor dandu porunca, cá se inchiaie cu toti ómenii sei (cu cari ómeni, ca-ci elu a avutu si in alte sate? — R.) contracte, dar' elu n'a fostu de facia la inchiaierea a celor'a, a vediutu asemenea contracte la Bodoni Elek, dar' nu cunósce cuprinsulu lor; ad V, unde e vorba despre contracte pre unu anu, nu scie nimicu; ad VI, parte din audiu, ce n'are nici una valóre, parte nu scie de locu, ceea ce éra mai essentialu, adica relatiunea de arenda. Ad. VII nu scie nimicu.

Kiss Lajos nu scie alt'a, decatu ca Tofaleni au facutu robote pana la 1848.

Martorulu Ilyés István inca atestéza in favorulu Tofaleniloru, ca-ci a) la inchiaierea contracteloru, a caroru ecsistintia o afirma, n'a fostu de facia; b) a vediutu unele contracte dar' nu tóte, si nu scie care l'a vediutu; c) nu scie, déca in tóte séu in unele numai, si in care ar' fi statu conditiunea „pre unu anu“; d) dice, ca a trebuitu se fia conventiuni, fiinduca asia éra obiceiulu si bunulu éra comasatu (curiósa atestare! Ce obicei? Dupa legile ungueresci dinainte de 1848 nu éra ertatu a schimbá natur'a locului, a face din colonicalu alodialu, a'lu da cu contracte, a face din iobagi arendasi; asemene hotia faceau cei mai ticalosi dintre ciocoi, ut figura docet. — Red.); e) martorulu afirma mai departe, ca contractele le-a facutu Bodoni Molnár séu Caliani fostulu parochu in Tofaleu (cetitorii nostri voru binevoí a combiná acést'a afirmare cu fasiunea lui Caliani, care va urmá mai in vale. E de insemnatu, ca inainte de 1848 fiacare iobagiu facea unu feliu de contractu cu Domnulu seu in urmatoriulu modu: „Ti-dau mosiea caturui-a intréga séu diumetate, pre langa dóue dile cu boii séu cu palm'a, séu pre langa una di de lucru in septemana.“ — „Primescu, mariea-

*) Protocólele despre fassiniile martoriloru mentionati suntu in manele nóstre. Din caus'a estensiunei lor, publicamu numai partile cele essentiali.

Red. „Fed.“

ta! Asemene contracte voru fi facutu si Tofalenii, dar' nu precum sustiene Apor. — R.)

Martorul Emanuele Caliani fostu parochu in Tofaleu marturisesce (ad III), ca Tofalenii au facutu doue dile in septemana cu boii pana la 1848; dice (ad IV), ca dupa facerea comasatiunei 1841 Petru Vetianu, Teodoru Szabó si Luca Moldovanu s'au mutat in alte sate (da, fiinduca Apor li rapí una parte din mosiele loru cu ocaziunea comasatiunei. — R.), dar' preste unu anu s'au reintorsu si n'au facutu contracte pre unu anu; ad V dice, ca a vediutu contractulu lui Simon Gaboru, care a capetatu mosiea „nicht auf ein Jahr, sondern auf ewige Zeiten als Colonial-Unterthan“. (Asia dara Ilyés minte, ca ar' fi vediutu contracte pre unu anu; a vediutu póte acestu contractu, care suna „auf ewige Zeiten“. — R.); ad VI dice, ca Apor a luat mosiea lui Teodoru Bouariu cu ocaziunea comasatiunei, pentru care i a datu alt'a cá unui „Colonial-Unterthan auf immerwährende Zeiten“; preutulu a fostu de facia la facerea acestui contractu. Ad VII marturisesce, ca nu scie nimicu despre contractulu pre unu anu intre Ioane Moldovanu si Apor, dar' scie, ca Ioane Moldovanu a capatatu mosiea sa cá iobagiú cu multi ani inainte de 1848, tóte aceste le scie din propria experientia, fiindu parochu in Tofaleu. La intrebarile speciali (besondere Fragen) preutulu continua a spune, ca cu ocaziunea comasatiunei, Apor a schimbatu mosiele dupa placu, dar' nu e adeveratu, ca le a datu ómeniloru spre folosintia timpurana.

In protocolu din 30 Octobre 1860 stà, ca cateva mosie s'au schimbatu in 1841, inse colonii au capetatu mosiele cele noue totu cu dreptulu loru vechiu de iobagi. —

Din aceste fasiuni se póte vedé, cumca dintre acesti patru martori cei doi d'antai marturisescu mai multu pre langa Tofaleni séu nimicu; alu treilea in parte pentru Tofaleni, in contra loru nimicu, fiinduca nu póte aratá cu numele pre nici unu Tofalenu, care ar' fi inchiatu contractu pre unu anu; martorul alu patrulea fasiuneza intru tóte in favorulu Tofaleniloru.

Este dara chiaru, ca Apor ar' fi trebuitu nu numai eschisu dela depunerea juramentulu, ci chiaru reiciatu cu actiunea sa din capulu locului. Déca este vorba de una diumetate de proba, acést'a este de siguru a Tofaleniloru; in casulu celu mai reu, dar' fi trebuitu lasati Tofalenii la juramentu, dovédinduse prin unu martoru (preutulu Caliani) pre deplinu relatiunea iobagésca intre actoru si incti.

Dar' nu erá de lipsa nici acést'a, pentrucu de si Ilyés afirma a fi ecisistatu contracte, elu nu cunosce cuprinsulu loru, éra parochulu ni spune, ca acele contracte au sunatu „pre vechie“ (auf ewige Zeiten), asia dara Tofalenii au fostu iobagi.

Au donatiunea de sub Rákóczy? Conscriptiunea din 1819/20? Platirea contributiunei? si prestarea roboteloru de 2 dile in septemana nu atestéza in destulu colonicatur'a locuitoriloru din Tofaleu?

Au juramentulu celu vagu si fara de parchia alu lui Apor, póte avé ceva potere atestatória?

In numerulu venitoriu vomu publicá conscriptiunea din 1819/20, din carea se va vedé apriatu, ca Tofalenii au fostu iobagi, si cá atari au avutu si ei dreptulu de rescumperare. — (Va urmá.)

Varietati.

— **Divin'a liturgia a St. Ioane Christostomu.**

Invitare la prenumeratiune. Acum au trecut 25 ani, candu tinerimea romana dela gimnasiulu Urbei mari a inceputu a cantá in armonia regulata cantarile st. liturgiei.

Aici s'a facutu antaiulu inceputu — dupa scirea nóstra, in cantulu choralu romanescu!

S'au cantatu melodie compuse prin Randhartinger, Preyer si altii; dara acéste nefindu practisate si cunoscute in besericele romanesci, subscripsulu si-a facutu studiu de a defige melodiile nóstre besericesci si a le compune in quartetu dupa artea musicale.

Fruptulu lucrariloru sale indelungate, intre celalalte este si Divin'a liturgia a St. Ioane Christostomu.

Aceste cantari chorale s'au cantatu si se cantá la descilinite beserici.

Deci cea mai caldurósa recunoscintia bravei tenerimei romane! care cu atata zelu a imbraciosiatu acésta intreprindere spre infrumsetiarea cultulu dumnedieescu, si demustrarea culturai estetice amesuratu propasirei vécului.

Pentru acea subscripsulu fiindu indatoratu si cu cordiale multiamita incepe a face destulu oblegamentulu santu precum si asteptarei, — si deschide prenumeratiunea pentru opulu I.

Divin'a liturgia a St. Ioane Christostomu

compusa in patru voci barbatesci.

Subscripsulu crede: ca prin acestu opu aprobatu si inavutitu de cantari — pentru acea cu pretiu fórte moderatu, — va contribuí la inaintarea lustrulu besericescu si nationale, la latirea gustulu esteticu in tinerime, si la didirea in poporu; si se róga de intieleginti'a romana cá se binevoiesca alu favorisa, si dd. prenumeranti cá se scimu numerulu ecsemplarieloru tiparinde; fiinduca estfelu de opu costa mai multu decatu alte opuri, si pretiulu opului se ni se tramita pe finea lui Decembre 1869; éra opulu se va espeda la dd. prenumeranti la locul unde au binevoitu a prenumera.

Dupa finitulu terminulu de prenumeratiune opulu va costa 4 florini v. a. pentru alte tieri 1 galbenu.

DD. colectanti dupa 10 ecsemplarie voru avé 1 ecsemplariu gratis. — Pretiu 3 floreni v. a. Gherla 10 Octobre 1869.

Mihaile Serbanu, canonicu.

— Suntu numiti dd. Augustinu Ladai, fostu jude la tabl'a regésca in Tergu-Muresiului si Ioane Puscariu, pana acum jude supra-numerariu la curtea de casatiune, judi ordinari, Gabrirlu Mihali, fostu consiliariu de locutienintia, jude supra-numerariu, toti 3 la curtea de casatiune. —

— (Semne rele.) Mai multe scaune, spune „Pester Lloyd“, si mai alesu cercurile: Csik-Gyergyó si Három-Miklós urgitara la ministeriulu de aperare, cá in locu de unu batalionu de honvedsi se li tramita cate doue dreptu garnisóna. — „Fed.“

— (O icóna a presentelui.) Epoc'a de astadi este epoc'a friguriloru generale pentru castigusi é' castigu. Aceste friguri ni le punu in spate chiaru guvernemente, care ambla cu saculu de contributiune totu dupa noi, silindune se venamu dupa midiolóce de castigu, si éstraordinarie. Amblarea dupa placeri, urcarea pretiulu midiolóceloru de viétia, care le nasce luculu, nisuinti'a de a insiela lumca cu momele, tóte acestea ne impingu la castigu, si prin urmare la cutediare. Ce insemnéza astadi laudat'a stare a meseriiloru? Facia cu contributiunile si sarcinele cele multe insemnéza atatu, catu a-si suge unghete. Ce insemnéza a fi oficialu? — Nu insemnéza vreunu ce cu multu mai bunu. . . . Ce este pracsea medicale? — Una concurentia gigantica, care constringe pe doctori, cá se inventeze la 5 ani cate o bóla nóua, fara cá se se cugete si la modulu de a o vindecá. Intr'aceea statulu, cá proprietariu alu afaceriloru societatiiloru celoru mari, ce le numimu natiune, se cugeta numai la inventari de midiolóce nimicitória. Guvernmentulu, multiamita darului de inventare alu talenteloru militare de care dispune, este mai intieptu, decatu artea medicale, despre care s'a vorbitu. Ministrulu de resbelu inventéza unu tunu, care petrunde si prin cea mai grósa placa séu lespede de ferru. Indata ce ei succese acésta, inventa una alta placa de ferru, prin care se nu póta strabate glontiulu nici din tunulu acela. Acum crede omulu meu, ca e asecuratu ascundienduse dupa acésta placa de ferru, candu deodata min. de resbelu inventa unu altu tunu, care strabate si prin acésta si asia mai departe: astadi unu tunu nou, mane o placa nóua. Cu catu vomu inventá mai multe midiolóce spre apararea nóstra, cu atatu mai multe se inventa spre nimicirea nóstra. Principiale morali, dupa cari se póta domni'a preste popóre, nu se afla nici in biblia nici in catechismu. Portariulu min. de resbelu e o persóna cu multu mai insemnata, decatu celu mai inaltu consiliariu de consistória. Unu poporu, fia elu catu de luminatu nu e alta decatu numai una impletura de tunu (Kanonenfutter), care se regaliséza cu cartee, indatace in min. de resbelu s'au facutu tóte pregatirile, cá in numele necuratulu se póta incépe, si déca apoi 25 pana la 50.000 ómeni — cari se au botezatu si confirmatu dupa prescrisele beserice si -si au castigatu cunoscinti'a de limb'a gréca si latina, de geografia, matematica, séu au invetiatu chiaru o meseria séu

profesiune — déca dicu, toti acesti ómeni intr'adeveru puscanduse s'au ucisu, si o parte — fara a fi legati la rane — inca mai diacu in sange pe campulu de lupta, apoi estia vinu, cadu in genunchi si multiamescu lui Ddienu. . . . Dupa „H. Ztg.“ etc. —

— (Reuniunea dameloru romane.) La 8 a curentei luni urméza dupa statutele acestui comitetu in Iasi, a se face intrunirea generala pentru alegerea comitetulu definitivu.

— (Grindina.) In plas'a Serat'a, din judeciulu Buzeu, la 13 ale trecutei luni Oct. a ploatu cu pétra in asia marime, in catu a sdrobitu cu desaversire viile ce erau inca neculesc, causandu o paguba preste 10.000 vedre vinu. — „C.“

Novissimu. M. S. Domnitoriulu Romaniloru s'a cununatu in 3/15 Nov. 1869 la 5 óre séra cu principes'a Elisabet'a de Wied in capel'a castelulu Neuwid in faci'a plenipotentiiloru si a familiei. La schimbarea inelulu s'au desiertatu 21 de tunuri. Nunta mare. Toastulu redicatu de regin'a Prusiei pentru miretei si Romanii'a a fostu urmatu de 21 tunuri. Séra iluminatiune. —

Adunarea an. a Reuniunei fem. R. s'a tienutu eri; fondulu e 30.430 fl. 94 cr. —

Nr. 544/pres. 1869.

1-3

Publicatiune.

Conferinti'a cuartale a comitetulu reprezentativu alu comitatulu Turdei se va tiené la 13 Decembre a. c. st. n. inaintea amédiei la 10 óre, in opidulu Turd'a.

Agendele ei voru fi:

Publicarea ordinatiuniloru mai inalte, precum si resolvirea mai multoru recuisitiuni si afaceri interne.

La care conferintia toti acei membrli ai comitetulu, cari nu locuiescu pre teritoriulu comitatulu, suntu rogati prin acésta a se infaciosiá. —

Turd'a in 13 Novembre 1869.

Dela comitele supremu alu comitatulu Turdei.

Br. Georgiu Kemény m/p.
comite supremu.

AVISU

celoru in dreptu de a vinde obiectele medicamentale

BALSAM-PRESERVATIVU

oniculu medicamentu escelinte contra spasmuriloru, bóleloru de stomacu de orice natura, epilepsia, colica repede, diarea, versaturi la femei impovórate, colera, colerina, restaurarea dupa bóle indelungate si regularea organeloru mistuitórie, analisatu si aprobatu de chemiculu servitulu sanitariu din Vien'a si usatu de multe celebritati medicale.

Se tramite numai la primirea pretiulu (pe compantantu) ori la posta (Postaachohme). Pretiulu unei butelie originale cu capsula de cusutoriu si sigilu dimpreuna cu instructiunea in 3 limbe e 1 fl. 50 cr. In Brasiovu se afla in depusutu centratu in apotec'a lui MILLER la „corón'a de auru“, tergulu pescelui, si la Anken et Comp.; precum si in Bucuresci la d. I. Ovessa negutiariu. La apotecarii in: Esseg, Adele Deszathy; in Fagarasiu I. Megei, in Sibiu M. Sill si negutiat. I. Thalmeyer; C. Konya in Iasi; Dr. Hinz in Clasiu; Alb. Jeney in Muresiu-Osiorheia; Paula Breuer in Lapasiulu ung.; Rud. Smeltau in Ploiesci; Cauta et Comp., negutiariu in S. Szt.-György si Ioane Ajtai negutiariu in Rosia; Arado F. T. Probst; Alb'a Iulia C. Boosz; Temisiór'a A. Quirini, apotecari; Mediasiu apot. la „corón'a de auru“; Reginu S Dietrich; Sigisiór'a I. B. Deutsch, negutiariu. 46

CURSURILE

la bursa in 19 Nov. 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 91	cr. v. a.
Augsburg	—	—	122 „ 50	„ „
London	—	—	124 „ 45	„ „
Impromutulu nationalu	—	—	60 „ —	„ „
Obligatiile metalice vechi de 50%	—	—	69 „ 25	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	79 „ 50	„ „
„ „ temesiane	—	—	78 „ 50	„ „
„ „ transilvane	—	—	75 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.	—	—	83 „ —	„ „
Actiile banculuí	—	—	726 „ —	„ „
„ credituluí	—	—	212 „ 25	„ „

Redactoru respundictoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.